

Jerzy Gula

Bartoszyce, st. 1, ul. Starzyńskiego,
wykop 4, gm. loco, woj. olsztyńskie,
AZP 14-64/-

Informator Archeologiczny : badania 30, 247

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

eksplorować widoczne konstrukcje drewniane i zabezpieczyć przed osunięciem pozostałą część profilu.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ w Siedlcach.

Badania będą kontynuowane.

Żegotki, st. 5,
gm. Strzelno, woj. bydgoskie

patrz: neolit

Późne średniowiecze

BARTOSZYCE, st. 1,
ul. Starzyńskiego, wykop 4,
gm. loco, woj. olsztyńskie,
AZP 14-64/-

• miasto późnośredniowieczne i nowożytne

Ratownicze, przedinwestycyjne badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Jerzego Gulę. Finansowane przez inwestora prywatnego.

BIELSKO-BIAŁA st. 32,
rejon kościoła św. Mikołaja,
AZP 107-48/17

• relikty późnośredniowiecznych umocnień miejskich (XIV w.)

Badania wykopaliskowe w związku z projektami rewitalizacji terenu wokół kościoła, przeprowadzone w dniach od 30 lipca do 9 października przez mgr. Jacka Pietrzaka (Miejski Konserwator Zabytków w Bielsku-Białej). Finansowane przez Urząd Miejski w Bielsku-Białej. Pierwszy sezon badań. Założono 7 wykopów: I/96 (31 x 2 m) prostopadle do południowego muru kościoła, II/96 (5,5 x 3 m, poszerzony o odcinek 5 x 2 m) między murem zakrystii a budynkiem plebani, III/96 (18,5 x 2 m) przed frontem kościoła, IV/96 (2,8 x 2 m) i VI/96 (2,8 x 2 m) prostopadle do budynków na pl. św. Marka, V/96 (12,5 x 1,8 m) na ul. Cieszyńskiej, VII/96 (12,5 x 1,6 m) równolegle do wykopu III/96. Łącznie przebadano 179,2 m².

Głównym celem było przesledzenie przebiegu średniowiecznego muru obronnego, który w południowej części miasta nie zachował się. Do tej pory za jego pozostałość uznawano mur oporowy, który otacza kościół od strony południowej, pełniąc jednocześnie funkcję muru ogrodzeniowego. W wykopie II/96 odkryto dobrze zachowany relikw muru obronnego, wykonanego z kamienia łamanego na zaprawie wapiennej. Odkryty odcinek miał długość 4,80 m, szerokość 1,80 m w partii naziemnej i 2,10 m w partii fundamentowej. Fundament po obu stronach miał odsadzki. Zachowana wysokość części naziemnej wynosiła 1,20 m, a od odsadzki do stopy fundamentowej – 0,80 m. Mur w tej części miasta pełnił w średniowieczu funkcję podwójną: obronną oraz ogrodzenia cmentarza przykościelnego. Usytuowany na załomie skarpy miejskiej, poprzedzony był około 11-metrowej szerokości fosą, o głębokości ponad 3 m – jej pozostałości odkryto zarówno w wykopie I/96, przecinającym m.in. ul. Schodową, której przebieg jest identyczny z przebiegiem fosy, jak i w wykopie na pl. św. Mikołaja. Mur i fosę datować można na 1 połowę XIV w., odkryty relikw jest bowiem analogiczny do odkrytego w 1994 r. relikwu na zapleczu posesji Podcienie 5, gdzie zachował się również niezakłócony układ stratygraficzny, pozwalający datować wewnętrzny obwód murów miejskich na 1 połowę XIV w., a nawet na jego początek. Prace badawcze na ul. Cieszyńskiej zanegowały teorię o istnieniu w tym miejscu w średniowieczu bramy miejskiej. Odkryte tu relikwy pochodzą z XVIII w. i są pozostałością drugiej bramy miejskiej. Pierwotna brama znajdowała się w miejscu przebiegu ul. Celnej. Odkryto również dwadzieścia pochówków szkieletowych z dawnego cmentarza przykościelnego, datowanych na XVI-XVIII w. (na podstawie medalików, monet itp.), przy czym najniższe zalegające groby mogą pochodzić z okresu średniowiecza. Cmentarz, mur obronny i fosa przestały funkcjonować w XVII w., za czym przemawiają warstwy zasypiskowe fosy i cmentarza, jak też fakt, że na fragmencie rozebranego muru średniowiecznego posadowiono w XVIII w. fundament plebani.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum w Bielsku-Białej.